

Opatija, 24. i 25. rujna 2025.

HELENA OLIVARI,
viša pravna savjetnica-
mentorica

**PRAVO NA PRISTUP
INFORMACIJAMA U
PRAKSI USTAVNOG SUDA
RH**

Ustav Republike Hrvatske

ČLANAK 38.

„(...)

(4) Jamči se pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom.

(5) Jamči se pravo na ispravak svakomu komu je javnom viješću povrijeđeno Ustavom i zakonom utvrđeno pravo.”

ZAKONODAVNA RAZINA

Danas je na snazi **Zakon o pravu na pristup informacijama iz 2013.** (NN 25/13., 85/15. i 69/22)

Uvedeno Zakonom o pravu na pristup informacijama iz 2003. (NN 123/03.)

Za procjenu javnog interesa bila je zadužena Agencija za zaštitu osobnih podataka

Sustav nedostatan!

2013. pripremljeno je zakonodavstvo o uspostavljanju institucije specijaliziranog ombudsmana, saborskog povjerenika za informacije

Zakon o pravu na pristup informacijama

Pravo na pristup informacijama

Članak 5. stavak 5.

pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije

Obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu kada takvo objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugi propisom

Zakon o pravu na pristup informacijama

Pravo na pristup informacijama

Članak 5. stavak 3.

„**Informacija**” je svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenata, zapisa, dosjea, registra, neovisno o načinu na koji je prikazan, koji je tijelo izradilo samo ili u suradnji s drugim tijelima ili dobilo od druge osobe, a nastao je u okviru djelokruga ili u vezi s organizacijom i radom tijela javne vlasti

Članak 5. stavak 4.

„**Međunarodna informacija**” je ona informacija koju je Republici Hrvatskoj ustupila strana država ili međunarodna organizacija s kojom Republika Hrvatska surađuje ili joj je član

Zakon o pravu na pristup informacijama

*Pravo na pristup
informacijama*

Članak 5. stavak 6.

Ponovna uporaba” znači uporabu informacija tijela javne vlasti od strane fizičkih ili pravnih osoba, u komercijalnu ili nekomercijalnu svrhu različitu od izvorne svrhe za koju su informacije nastale

„ponovnu uporabu” ne predstavlja razmjena informacija između tijela javne vlasti radi obavljanja poslova iz njihova djelokruga

OGRANIČENJE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Ustav

ČLANAK 16.

Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

*Pravo na pristup
informacijama*

NIJE APSOLUTNO PRAVO!

Podvrgnuto je ograničenjima!

(Zakonom je propisano na koga i koje informacije se ne primjenjuje; čl. 1. st. 3–5, zatim u kojim slučajevima tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informacijama; čl. 15., te u odnosu na koje informacije se ne primjenjuje ponovna uporaba; čl. 30.)

NAČELA PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA

načelo javnosti i slobodnog pristupa

načelo pravodobnosti, potpunosti i točnosti informacija

načelo jednakosti

načelo raspolaganja informacijama

načelo međusobnog poštovanja i suradnje

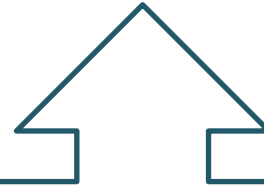
TEST JAVNOG INTERESA

U okviru ostvarivanja prava na pristup informacijama odnosno postupanja nadležnih institucija važno je naglasiti značaj testa javnog interesa

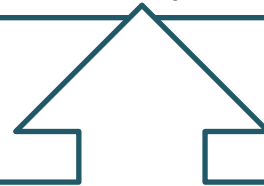
Provođenjem ovog testa nadležna osoba/tijelo utvrđuje je li u javnom interesu neku informaciju učiniti dostupnom javnosti ili je označiti kao tajnu

Interes i pravno javnosti znati može u određenim slučajevima biti u suprotnosti s interesom sigurnosti zajednice, kao i pravom na zaštitu osobnih podataka ili pravom privatnosti

TEST JAVNOG INTERESA

Zakon sadržava posebnu odredbu o obvezi tijela javnih vlasti da na svojim internetskim stranicama objavljuju nacрте zakona, podzakonskih propisa i općih akata kojima se utječe na interese građana i pravnih osoba (čl. 10. i 11.)

Savjetovanje s javnošću provodi se, u pravilu, preko središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanja s obrazloženjem razloga i ciljeva koji se želi postići njegovim donošenjem, te pozivom javnosti da dostavi svoje prijedloge i mišljenja

Constitutional

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

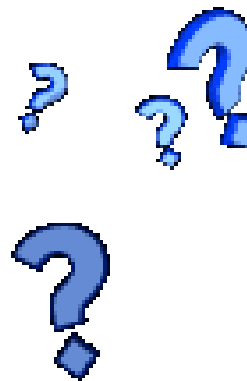
U protivnom povreda procedure i demokratskih standarda donošenja propisa (propusti u postupku pripreme ili donošenja propisa – *formalna nesuglasnost* propisa s Ustavom (određenju RH kao demokratske države i vladavini prava; čl. 1. i 3. Ustava)

U-I-292/2011 od 23.3.11. (NN 3/11) – Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 144/10) nije donesen potrebnom većinom

„(...) Ustavni sud utvrđuje da se ZPPI-om razrađuje Ustavom utvrđeno ljudsko pravo iz članka 38. stavka 4. Ustava, pa je za donošenje bilo kojeg oblika ZPPI-a, prema članku 82. stavku 2. (83. stavku 2.), bila potrebna većina glasova svih zastupnika u Hrvatskom saboru (...)”

Pravo na pristup informacijama i pravo na zaštitu osobnih podataka

*ŠTO PRETEŽE U
ODLUČIVANJU*

Pravo na pristup informacijama ili njemu suprotstavljeno pravo na zaštitu osobnih podataka, zajamčeno člankom 37. Ustava i Zakonom o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (NN 42/18.; GDPR) ?!

TEST OPRAVDANOSTI MIJEŠANJA U PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Je li došlo do mijesanja u pravo podnosioca na pristup informacijama koje posjeduju tijela javna vlasti?

Ako jest, je li ono bilo opravdano:

- je li mijesanje bilo u skladu sa zakonom?;
- ako jest, je li ono imalo legitimni cilj?;
- ako jest, je li ono bilo nužno u demokratskom društvu?

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

U-III-5112/11
od 7.4.16.
(www.usud.hr)

**Ustavni sud
usvojio je ustavnu
tužbu**

Ustavna tužba **usvojena** i ukinuta je presuda Upravnog suda RH i rješenje Vlade RH (predmet vraćen Vladi na ponovno odlučivanje) kojima je odbijen zahtjev podnositeljice (udruga GONG) za ostvarivanje prava na pristup informacijama – dostavljanje/omogućavanje uvida u evidenciju ulazaka i izlazaka fizičkih osoba iz zgrade Vlade (2007.)

USTAVNI SUD UTVRDIO JE

- Da tražene informacije (osobni podaci) predstavljaju informacije u smislu Zakona;
- Da je došlo do miješnja (Vlada jedno od najviših državnih tijela, postoji javni interes za pristup traženoj informaciji, postavljanjem administrativnih zapreka Vlada se umiješala u pravo podnositeljice)
- Da je miješanje bilo propisano „zakonom” (Zakonom o zaštiti podataka) i imalo je legitimni cilj – zaštita prava drugih.

USTAVNI SUD UTVRDIO JE

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

U-III-5112/11
od 7.4.16.
(www.usud.hr)

**Ustavni sud
usvojio je ustavnu
tužbu**

- Da miješanje nije bilo nužno u slobodnom i demokratskom društvu jer:
 - informacija koja se tražila je postojala i bila je pristupačna Vladi (nije zahtijevalo da je Vlada prikuplja)
 - država ima obvezu ne ometati tijekom informacija koje je podnositeljica tražila
 - ulazak/izlazak iz zgrade Vlade nije isključivo privatna stvar pa čak ni kada su u pitanju privatne osobe već je zbog javnog interesa također i javna stvar
 - minimalno eventualno zadiranje u nečiju privatnost

USTAVNI SUD UTVRDIO JE POVREDU PRAVA

Javnost ima pravo znati tko, pa makar i privatno, ulazi u zgradu Vlade – miješanje se ne može se smatrati nužnim u demokratskom društvu jer za to nije postojala prijevka društvena potreba

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

U-III-2599/12

od 7.4.12.

(www.usud.hr)

**Ustavni sud usvojio
je ustavnu tužbu**

Ustavna tužba **usvojena**; ukinuta presuda VUS-a RH i rješenje Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove Hrvatskog Sabora (predmet vraćen Odboru na ponovno odlučivanje) - odbijen zahtjev podnositeljice (udruga GONG) za ostvarivanje prava na pristup informacijama – dostavljanje životopisa svih osoba koje su se prijavile za članove i/ili predsjednika Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa

USTAVNI SUD UTVRDIO JE

- ✓ Tražene informacije (životopisi – osobni podaci) predstavljaju informacije u smislu Zakona; podnositeljica tražila informacije u svrhu pripreme foruma za javnu raspravu;
- ✓ Povjerenstvo jedno je od najvažnijih tijela za borbu protiv korupcije i sukob interesa te stoga postoji opravdani javni interes za pristup traženoj informaciji (životopisima),
- ✓ Došlo do miješanja postavljanjem administrativnih zapreka od strane Povjerenstva,
- ✓ Miješanje bilo propisano zakonom i težilo je legitimnom cilju,
- ✓ Miješanje **nije bilo nužno** u demokratskom društvu (tražena informacija postojala i bila pristupačna, obveza države da ne ometa protok informacija koje su zatražene, životopisi nisu privatna stvar već zbog javnog interesa su javna stvar)

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

**U-III-3981/20 od
3.12.24.**
(www.usud.hr)

**Ustavni sud
usvojio je ustavnu
tužbu**

Ustavni sud **utvrdio** da je podnositelju povrijeđeno pravo na pristup informacijama zajamčeno čl. 38. Ustava time što mu nije dostavljena nepravomoćna prvostupanjska presuda donesena u kaznenom postupku koji je u trenutku podnošenja bio u tijeku pred višim sudom (ustavna tužba u povodu presude VUS-a RH i rješenja Povjerenika za informiranje RH; *u trenutku odlučivanja US viši sud donio odluku u predmetu*)

- Zahtjev odbijen pozivom na mjerodavne odredbe Zakona koje daju ovlaštenje tijelima javne vlasti da mogu ograničiti informaciju ako postoje sumnje da bi njezino objavljivanje onemogućilo učinkovito, neovisno, nepristrano vođenje sudskog postupka (čl. 15. st.3. t. 1.)

USTAVNI SUD UTVRDIO JE

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

**U-III-3981/20 od
3.12.24.
(www.usud.hr)**

**Ustavni sud
usvojio je ustavnu
tužbu**

- Da je došlo do miješanja u podnositeljevo pravo;
- Da je miješanje bilo utemeljeno na zakonu (čl. 15. st.3. t.1. i st.4. Zakona) i imalo je legitiman cilj – zaštita učinkovitog, nepristranog i neovisnog suđenja, osigurati presumpciju nevinosti, sprječavanje otkrivanja izvedenih dokaza)
- Da osporenim aktima nisu navedeni dostatni i relevantni razlozi za nužnost miješanja u podnositeljevo pravo na pristup informacijama (podnositeljev zahtjev odnosi se na dostavu nepravomoćne presude kojim je cilj bio omogućiti pristup informacijama o kaznenom postupku protiv pojedinaca koji su obnašali funkcije pri gradskoj vladi
- Da je ispunjen kriterij javnog interesa; te je kao novinar htio doprinijeti javnoj raspravi o pitanjima od javnog interesa

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

**U-III-7017/21 i
U-III-7026/21 od
5.3.24.**

**Ustavni sud
odbio je ustavne
tužbe**

Ustavne tužbe **odbijene**; odbijen zahtjev odvjetnice za ponovnu uporabu informacija i to cjelokupne baze sudskih odluka kojim raspolaže Vrhovni sud RH u sklopu sustava Internet-SupraNova baze sudske prakse za komercijalne svrhe (pristup cjelokupnoj sudskoj bazi dostupan samo sucima dok druge zainteresirane osobe pa tako i odvjetnici maju pristup samo dijelu sudske prakse tj. odlukama koje su anonimizirane)

Nadležna tijela utvrdila su da ovlašteni korisnici navedenog sustava svoje pravo na pristup sustavu ne ostvaruju na temelju Zakona već on služi samo za internu uporabu zaposlenicima svih sudova u RH

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

U-III-7017/21 i
U-III-7026/21 od
5.3.24

**Ustavni sud
odbio je ustavne
tužbe**

USTAVNI SUD UTVRDILO JE

**Nema povrede (praksa Vrhovnog suda u
dovoljnoj je mjeri dostupna javnosti)**

- Postoji Internet aplikacija – Portal sudske prakse, kao javni informacijski sustav na kojem su dostupne odluke sudova/skraćene sentence odluka, i koji je transparentan-javno dostupan svima na internetskoj stranici Vrhovnog suda i može se koristiti za ponovnu uporabu;

čl. 27./5. (ranije stavak 2.) Zakona ne nameće obvezu tijelima javne vlasti da u svrhu ponovne uporabe informacija, informaciju izrađuju, prilagođavaju ili izdvajaju dijelove informacija ako to zahtijeva nerazmjerni utrošak vremena ili sredstava, niti se od tijela javne vlasti može zahtijevati da nastavi ažurirati, nadograđivati i pohranjivati informacije u svrhu ponovne uporabe;

USTAVNI SUD RH

OSTALA PRAKSA

U-III-1265/15 od 21.11.17. – odbijanje
- izdvojena mišljenja (podupirujuće/neslaganje s izrekom) (NN 1/18.)

U-III-4307/15 od 31.1.19. – odbijanje
(www.usud.hr)

U-III-2766/16 od 15.2.18. – odbijanje
(www.usud.hr)

U-III-3648/19 i U-III-4397/19 od 2.6.21. – odbijanje/odbačaj (www.usud.hr)

U-III-3599/23 od 23.4.23. – meritorni odbačaj

